

איש השנה תשע"ד



(ראה שער)

במלאת 5714 שנים אחרי בריאתו, לפי המסורת היהודית, לא היה בן האדם מאושר ביותר.

הוא היה חזק יותר, שליט יותר על איתני הטבע, בעל יכולת אדירה יותר לרתום אותם לצרכיו, מאשר אי-פעם.

והוא היה גם יותר חלוש, יותר אומלל ויותר חסרי-ישע מאשר היה מעולם.

אבותיו הקדמונים חשבו כי חיים הם על גבי משטת, פחדו לתרחיק בהפלגותיהם, מחשש פן יגיעו אל הקצה ויפלו תחומה. אבותיו היו קרובים יותר למרו כפי העולם עגול, מסתובב מסביב לשמש. אולם האדם של תשי"ד החל חש ברמיה אבריו כי עולמו הקטן תלוי בחלל הריק האינסופי, אחר ממילוינו מיליונים של כוכבים, הנעים באיך סוף ללא מטרה, מתנגשים ללא הגוף.

חסר-מנוחה ובלתי-סבול החל האדם חולם על כיבוש החלל הזה. המהנדסים בנו חלליות אמיתיות לדוגמה, המרענים תיכננו את המסע הראשון אל הירח, הסופרים כבר הפליגו בדמיונם אל מולות רחוקים, בלתי-נראים לעין.

אותה שעה חדר שכלו הכובש של האדם אל היקום הזעיר של האטום, פיצל וחיבר את גרעיניו של כל חומר. סודות אלוהיים התגלו למבטו. אולם נשמתו לא היתה נשמת-אלה. הכשרון האלוהי הוליד את בוחות השטן.

שנת תשי"ד היתה בצלו של מוח השטן.

הנשק האיום ביותר בתולדות אנוש הופיע כאי בודד באיקונים השקט. יתכן כי התפוצצות שניה אירעה אי-שם בערבות סיביר. היא פצצה הנוראה, החזקה פי ארבע מן המכשיר הפושעני שמתק את הירושלמה הפכה מציאות. עוד אינכבוח האנושות להשמיר את עצמה כליל, כוז חיי, לבצע התאבדות גופנית מוטאלית. אולם בכוחה עתה למחוק תוך חצי שעה גורלי את מאות הערים בהם מרוכז הכוח החברתי של העולם — ולהחזיר את עצמה למקום בו עמדה לפני 5714 שנה.

האנושות התרגלה לחיות בצל מוח שטני זה של עצמה. ילדים נולדו, אף שהוריהם ידעו כי עולולם הם להיות כאחד הימים לאבק אטומי. נאהבים ביקשו את אור הירח, במקום לראות בו שדה-חניה לחללית העושה את דרכה אל המאדים. זוגות צעירים בנו לעצמם קן מלהינים כתבו יצירות לרעות הבאים, בעלי-עסקים הסכו כסף לעת זיקנה. — כאילו לא הפך עתיד זה עצמו הנחה מפוקפקת, כאילו היו פני העולם מוערות אל השלווה הבלתי-נתפסת של סבי הרור הנוכחי.

האדם נכנע לגורלו. הוא לא האמין כמעט שיש בכוחו להשפיע על הגורל. בניגוד לאבותיו שהאמינו במטרה ברורה לכל החי, במיוון הגיוני לכל המאורעות, בדרך בלתי-נמנעת של קידמה מתמדת, ראה בן תשי"ד את עולמו, כמו את היקום כולו, כחלל בו מתנועעים ומת-נגשים בוחות חסרי-תכלית, חסרי-הגיון.

האנשים שכיוונו את הכוחות האלה, שמעשיהם הגדולים והקטנים קירבו או הרחיקו את השואה העולמית, היו אנשים קטנים. לא קם בהם איש השנה שהטביע את חותמו האישי על דרכי היקום, שאחז את הגלגל ביד נעזת ונתן לו כיוון חדש. הנשיא של המדינה החזקה ביותר נתגדה כאיש קטן אף מקודמו. יריבו במוסקבה לא גילו אף הם גדולה בלתי-רגויה. פה ושם בלטו דמויות שריתקו את הדמיון: יהודי קטן כפאריס שם קץ לסבל ולקטל בהורו-סין; זקן מהולל בגודוון ניסה ליינם מיפגש גורלי חכם הודו ברגהי-החדשה ביקש לתת קול חדש לעמי אסיה; משכיל סיני חיכנו החזיר את מולדתו למעמד של מעצמה עולמית אחרי אלפי שנות ניוון.

אף לא אחד מהם היה איש-השנה של תשי"ד. בעיני האדם הישר-ראלי. הוא הושפע ממעשיהם, יותר משהיה נרמה לו. אולם הם לא שבו את לבו, לא ריתקו את רגשותיו.

**היתה זאת שנה של חרדה.
האנושות הסתכלה בראי —
והחווירה מפחד.
לתחתה הזדעזע כדור הארץ
כשהתכוצצו פיצות-המיימן
הראשונות, הנשק לחיסול
החיים ביקום.**